

Beyefendinin de köylüleri düşündüklerini bilirim ve köylüyü düşünürken Ziraat bankalarının köylüler için ne gibi tesirat yapacaklarını düşünmelidir. Ziraat bankaları bu vaziyette kalacak mıdır? Ziraat bankası bugünkü vaziyetiyle köylüye muavenet etmekten çok uzaktır.

İKTİSAT VEKÂLETİ V. MAHMUT CELÂL B. (Saruhan) — Şükrü Bey rica ederim, Ziraat Bankası bütçesi yakında gelecektir, eğer mümkünse suallerinizi o zaman irat buyurunuz.

MEHMET ŞÜKRÜ B. (Karahisarı Sahib) — Peki efendim.

HÜSEYİN AVNİ B. (Erzurum) — Efendim, ilk defa nazarı dikkatimi bir husus celbetmiştir. Malûmu âhileridir ki; teşkilât Hükümette Vekilleri intihap ederken, bir Vekilin gayubeti esnasında da o Vekilin vazifesini yapabilmek üzere bir Vekil-olmekil intihap ediyorduk. Asil geldiği zaman vekil sâkıt olur. Bizim İktisat Vekilimiz Yusuf Kemal Beyefendi buraya teşrif ettiler. Benim nazarıma vazifeyi deruhde etmemiş olsa bile, Mademki burada ispatı vücut etmiştir, eski vekilin yenazıl olması lâzımgelir idi. Sonra Yusuf Kemal Beyefendi buraya gelmekle beraber bütün bütün de istifa etti ve Meclisi Âli de kendilerini Adliye Vekâleti Celilesine intihap ettiler. Bendeniz bu esnada Celâl Beyefendinin ifayı vazife etmelerini şahşım itibariyle zayıf bir vekil olarak görüyorum.

İKTİSAT VEKÂLETİ VEKİLİ MAHMUT CELÂL B. — Bendenizi Meclis intihap etmiştir. Bittabi hakkı âliniz vardır. Meclis verdiği itimadı geri almadığından dolayı vekilin vekili olarak ifayı vazife ediyorum. Merasimi kanunîye ifa edilir. Belki daha fazla çalışkan, daha gayyur ve arzunuza muvafık bir zatı intihap edersiniz. Bu, bendenizin kusurum değildir. Yalnız bir kusurum varsa gece ve gündüz, yerime başkaları tâyin edilmediğinden dolayı çalışmaktırğındır.

MUSTAFA KEMAL Pş. (Ankara) — Bu hususta bir kusur ve teehhür varsa doğrudan doğruya bendenize aittir. Bu meselenin bütçenin tetkiki esnasında mevzu bahis edilmesi doğru değildir. Bendenizin de henüz yeni bir namzet göstermeğe muvaffak olamayışım, cümledenizin malûmu olduğu veçhile, şu günlerde mühim işlerle meşgul olmaklığımdır ve pek çok eminim ki; yeni göstereceğim namzetler meyanında Celâl Beyefendinin de ismi bulunacaktır. Beyefendi hakkında Heyeti Umumiyenin itimadını tasavvur ettiğimden isticâl etmedim. Mamafih beş dakika sonra bu mesele halledilebilir. Bütçe ile alakası yoktur.

HÜSEYİN AVNİ B. (Devamla) — Bütçe ile alakasını görmek benim hakkı takdirime menuttur ve arzettiğim makam, Meclisi Âlidir. Vekilin vaziyetini arz etmek istiyorum, Meclisi Âli de bu husus için zatı samilerine müracaati tabii muvafık bulur.

Sonra geçende nafra bütçesi münasebetiyle arz etmiştim ki: Her şey para ile olur. Burada İktisat bütçesi tetkik buyurulduğu zaman bir milyon lira bütçesi vardır. Bunun yedi yüz bin lirası maşattır, şimdi asıl vazifesi olan ziraat umurunun, orman, umuru baytariye ve orman muhafazası ve daha ziyade yetistirilmesi, hayvanatın muhafaza ve hizzasıhhası, ilaç mubayaası filân için mütebaki (400,000) lira kalıyor ki, mutlaka bu teşkilâtlar yüzde yirmiyi geçerse, Abdurrahman Dursun Beyin fikrine iştirak ediyorum. Bu, iflâs muamelesidir. Bu vekâletin teşkilâtı, parası nispetinde değil, gayet vâsidedir. Kanatimle söylüyorum. Bu teşkilâtın eğer 20 bin, 30 bin, 100 bin lira ile temini mümkün olsaydı belki de ben kendilerinden bir hizmet beklerdim. Yalnız bunun hizmeti; Maliyeden alacağı maşatı vermekle kalıp, millete hiçbir hizmeti yoktur, müspet bir hizmeti yoktur. Varidat (900) bin olarak temin olunuyor.

İKTİSAT VEKÂLETİ VEKİLİ MAHMUT CELÂL B. — 950 bin lira yalnız orman varidatıdır. Bendeniz Heyeti muhteremenizle her vakit pazarlığa hazırım, İktisat Vekâletinin vasıta olarak cibayet ettiğini kendisine bırakınız. Üst tarafın masarifine karışmayınız. Bununla idaresine muvaffak olur. Sizinle her zaman pazarlığa hazırım (Handeler). Bendenizin deruhde ettiğim vezaif içerisinde birçok umuru hayriye de vardır, varidatımla ona da yetişirim.

HÜSEYİN AVNİ B. (Erzurum) — Müsaade buyurunuz, sözüm bitsin. Maksadım vekâleti muahaze değildir. Teşkilâtı devletin bu kısmından milletin zararında olduğunu arz ediyorum. Vekâletin önünde tabii bir kadrosu vardır. Her vilâyette, meselâ Erzurum'da da orman teşkilâtı vardır ki orada dış karıştracak odun yoktur. Fakat geçen gün kaldırdık buyurduktan sonra İstiklâl gazetesinde gördüm; Samsun orman müfettişi oraya orman müfettişi olmuştur. Yalnız şununla iftihar ederim ki Kara ahndı da Kars'a gitti. Yoksa Kars değil, yani bir orman aldık, alıncaya kadar Erzurum'da 17 500 lira daima orman teşkilâtına para verdik.

İKTİSAT VEKÂLETİ VEKİLİ MAHMUT CELÂL B. — Bir sual sormağa müsaade buyrulur mu? Bu orman teşkilâtı ne şekilde yapılmışsa biz o vaziyette bulduk. Erzincan'm da vaziyeti aynı suretle idi. Sivas'm da vaziyeti az çok öyle idi. Bugün ormanı olmayan yerlerde orman memuru istihdam etmek kadar israf bir şey yoktur. Bu bütçenin tanziminde bulunmadım. Esas itibariyle bendeniz müstahzar buldum. 1337 senesinde buyurdularınızı kemali ehemmiyetle nazarı dikkate aldım ve tekrar arz ediyorum ki; memurların adedi ve miktarı üzerinde 1337 bütçesinde birçok adedlerin noksan olduğunu göreceksiniz. Buna rağmen İktisat Vekâletini bugünkü vaziyetten daha iyi bulacaksınız. Bendeniz Kars alındığı vakit Erzu-